

MICHAEL VANDEBRIL

1. Er zijn geen duidelijke ‘poëziescholen’ meer zoals dat in de jaren tachtig en negentig het geval was. De laatste twee belangrijke stromingen waarmee dichters in Vlaanderen werden geïdentificeerd waren de neoromantiek en het postmodernisme, waarvan resp. Herman de Coninck en Dirk Van Bastelaere de protagonisten waren. Natuurlijk had je toen ook een heleboel dichters die buiten deze poëziestrijd, want dat was het wel, opereerden, maar je zich helemaal van loszuigen was zo goed als onmogelijk omdat de toenmalige recensenten en literatuuracademici alles door deze bril zagen. Vandaag ligt dat helemaal anders. Er zijn geen dominante academici meer zoals Hugo Brems die het poëzielandschap dwingend catalogiseren. Er is minder theorie tout court waartoe dichters zich verhouden en er zijn ook minder dichters die zich bewust een poëtica aanmeten die valt terug te brengen tot een stroming. Nu kan je ook weer niet beweren dat dichters vandaag niet in een context werken, dat doen ze wel, en er zijn duidelijk ook tendensen die je kan vaststellen in de hedendaagse poëzie: er ligt terug meer engagement ten grondslag aan de poëzie, ze is minder navelstaarderig dan in de jaren van de neo-romantiek, ze is ook minder cynisch, en fragmentarisch dan in de postmoderne jaren. Maar *bottomline* zou je kunnen zeggen dat de poëzie vandaag is vooral verscheidenheid en meerstemmigheid troef.
2. Mijn poëzie volgt sporen. Die van literaire voorgangers als Baudelaire, Cocteau of Maeterlinck of van een tijdsgewricht zoals het symbolisme rond de eeuwwisseling of de eighties of die van oude Romeinse wegen zoals de Via Appia in mijn laatste bundel. Ik verbind wat mij voorafgaat aan vandaag en mijn persoonlijke ervaring. In die zin ben ik me altijd heel bewust van mijn voorgangers, maar kan ik er ook afstand van nemen door er mijn stem als dichter aan toe te voegen. In mijn gedichten zindert het verleden sowieso steeds mee.
3. Ik heb veel Franse surrealistische poëzie gelezen, alsook de moderne Engelse en Duitse dichters. Doordat ik actief ben als organisator van internationale poëziemanifestaties (zoals het gewezen Felix Poetry Festival in Antwerpen of het huidige Poetik Bazar in Brussel) en ook soms als dichter te gast ben op internationale poëziefestivals kom ik regelmatig in contact met buitenlandse dichters en dat is heel verrijkend. Er zijn zoveel soorten kwaliteitsvolle poëzie dat je hoofd gaat zinderen. Projecten als Versopolis zijn daarom belangrijk – dichters komen in contact met andere poëzie en dat is erg inspirerend. Festivals als Poetry International zijn daarom ook belangrijk voor de levendigheid en vernieuwing van de Nederlandstalige poëzie. Voor dichters als Arno Van Vlierberge, Charlotte Van den Broeck of Els Moors gaven zelf meermaals aan welke buitenlandse dichters richtinggevend zijn voor hun poëziepraktijk. Ik denk dat voor de generatie dichters van na 1980 buitenlandse poëzie zelfs belangrijker is dan de Nederlandstalige poëzie voor hun ontwikkeling.
4. De Nederlandse poëzie is altijd sterk door het ‘buitenland’ beïnvloed. Doordat het een klein taalgebied is, en meertaligheid vrijwel een must is, is de blik

sterk naar buiten gekeerd, in de eerste plaats naar de grote buurlanden Frankrijk, Duitsland en Engeland, maar ook tot Noord- en Zuid-Amerikaanse poëzie. Paul van Ostaijen is duidelijk beïnvloed door de internationale dadaïsten, de vijftigers zijn sterk beïnvloed door de Franse surrealisten, de postmodernisten keken dan weer naar Duitsland, ... Vandaag zijn dichters minder beïnvloed door stromingen maar door mediagebruik. De explosie van mediaprikkels, zowel in print als digitaal, genereren een heel gefragmenteerde werkelijkheidsbeleving die je duidelijk kan lezen in de hedendaagse poëzie. Een tegenreactie tegen deze overprikkeling is de terugkeer naar de romantische poëzie (wat eerder mijn poëtische beweging is).

5. De Nederlandse en Vlaamse poëzie zijn twee systemen die elkaar raken. Er is uitwisseling, jazeker, maar er is toch ook een grote muur tussen Nederland en Vlaanderen, hoewel ze verbonden zijn door dezelfde taal. Net zoals Nederlands anders klinkt dan Vlaams, hebben Nederlandse dichters een ander idioom die gevoed wordt door een andere leefwereld en maatschappelijke context. Toch beïnvloeden we elkaar, maar eerder zoals buitenlandse dichters dat ook doen – Nederland blijft dus een buitenland.
6. Vernieuwing is steeds mogelijk, of beter, want de wereld rondom ons vernieuwt zich ook voortdurend, zowel materieel, technologisch als maatschappelijk, wat resulteert in nieuwe vormen en nieuwe thema's. Poëzie die zich niet vernieuwt, is geen levende poëzie.
7. Poëzie moet niets. Elke dichter die schrijft, engageert zich sowieso om de lezer mee te nemen op een mentale, talige reis. Maatschappelijk engagement kan aan de grondslag liggen van een gedicht of het gedicht kan het doel hebben om de lezer te prikkelen om zich maatschappelijk te engageren. Dat zijn beide valabele redenen, maar het zijn slechts een van de vele mogelijke strategieën. Dus ja, het kan, maar het is niet noodzakelijk. Wat representatie betreft: dat kan je de poëzie zelf niet opleggen, maar uiteraard is het goed dat langs dichterskant er een diversiteit aan stemmen is. Daar kan de poëzie alleen maar beter van worden. Het is ook maatschappelijk van belang dat er een evenwichtige maatschappelijke, etnische en seksuele representatie is in de dichterswereld en in de poëzie.
8. Poëzie vraagt een ander soort lezen, een lezen dat meer inspanning vraagt. De intensiteit van taal in een gedicht is hoger dan in proza. Poëzie lezen moet je leren. Poëzie is ook minder op 'entertainment' gericht dan veel proza – er zijn romans die bijvoorbeeld inzetten op spanning. Ten slotte is poëzie minder verhalend dan proza. Je bent meer aan je lot overgelaten in poëzie, je raakt sneller de weg kwijt en dat is soms ook helemaal de bedoeling. Er is nog steeds veel aandacht voor poëzie in de media, zeker als je het economisch belang bekijkt van poëzie tegenover de roman. Poëzie heeft nog steeds een groot symbolische gewicht en wordt beschouwd als cultureel kapitaal. De aandacht is weliswaar vooral gericht op de persoon van de dichter (dat is bij proza helaas hetzelfde) en minder op zijn werk. Er is weinig kritische aandacht, hoewel er een aantal mooie initiatieven zijn zoals *De Reactor*. Recensies in kranten en tijdschriften zijn marginaal zowel qua lengte en diepgang, tenzij in gespecialiseerde poëzietijdschriften zoals *Poëziekrant* en

Awater. Ik mis wel bijvoorbeeld langere stukken als die van Joris Gerits in het ter ziele gegane tijdschrift *Streven*.

9. Het is belangrijk dat poëzie kan gedeeld worden met een publiek. Naast de papieren ontmoeting is er ook de fysieke ervaring waarbij de klank, toonaard en ritme van de dichter kan gehoord worden. Dat is een essentiële toevoeging aan de poëzie-ervaring. Eentje die er altijd was en chronologisch ook het geschreven woord vooraf ging.
De laatste decennia is het podium terug belangrijk geworden, gaande van grote manifestaties in de jaren zestig en zeventig zoals Poëzie in Carré, Poëzie in het Paleis en de Vlaamse en later ook de Nederlandse Nachten van de Poëzie tot en met de interdisciplinaire festivals als De Nachten en het Wintertuinfestival, maar ook de kleinschalige dichtersonthoeringen in de boekhandels of in bibliotheken hebben hun waarde en impact.
Ik heb een voltijdse job in de literaire sector waardoor mijn professionele inkomen niet afhankelijk is van mijn dichterschap. Ik heb daardoor weliswaar ook minder tijd dat ik aan schrijven kan spenderen maar kan mij daarin wel 100% toeleggen op mijn artistieke doelen.
10. Slam, spoken word en instapoëzie zijn vele facetten van het genre poëzie. Het is zoals het cliché zegt een huis met vele kamers. Je kan deze verschillende vormen ook moeilijk met elkaar afwegen want er gelden andere spelregels en andere kwaliteitscriteria.
11. In de wereldliteratuur is voor mij dat Arthur Rimbaud. Hij opende als piepjonge dichter de deuren naar de moderne poëzie, een magisch moment in de poëziegeschiedenis. Ik hield onlangs een origineel exemplaar van de eerste druk uit 1873 (gedrukt in Brussel!) in mijn handen en dat was een heel bijzondere ervaring. Ik heb uiteraard ook de sporen van deze Ardense dichter gevolgd, van zijn geboorte- en begraafplaats in Charleville-Mezières tot en met het hospitaal in Marseille waar hij zijn laatste adem uitblies. In mijn eigen taalgebied staat Paul van Ostaijen hemelhoog in het firmament; zowel persoonlijk als objectief is hij een gamechanger.